

زۆربوونی پهستانی چاوه پښی ده گوتړی
Glaucoma بریتی په له زۆربوونی پهستانی ناو چاوه
 له بریگی دباری کړاو وه به شیوه به کی کردار یانمش له و
 که سانسده دا ده بیترئ که ته مه نیان
 له چل سالان تی به یوه ، هر چنده جوړیگی هیه
 تووشی مندلان ده بیت و رنگه بڼ بهوی کویری
 نه گمر زوو چاره سهری نه کړی .

هر وه ها ده کړی بلتین که تووشی سوون به
 زۆربوونی پهستانی چاوه به پښی ره گمر (توخم) ده گوتړی،
 هر وه که سرنج دراوه ژن زیاتر تووشی نه و جوړه یان
 ده بن که هیه کی نه زانراوه
Congestive glaucoma . پهستانی چاوه
 به یژوهی زانراوه له به یانی و نیواراندا . جیاوازه ، جا
 نه گمر نه و جو دای به له ریژه به کی تایه تی
 تیهری ، ده توانرئ بگوتړی نه و گنه ده شی تووشی
 نه خوشی زۆربوونی پهستانی چلو بیت .

نه م جیاوازی به له پهستانی خوتندا ده بی له
 ه ملم جیوه رت نه کات نه گنا نه خوش ده گونج
 تووشی به زبون وهی پاله په ستوی چاوه بیت .
 ده توانین بلتین که چاره نه م نه خوشی به به به کن
 له و ریگیانه ی ژیره ده بیت :

۱ - چاره ی سروشتی : بهوی به کاره یتانسی
 دهرمانی تایه تی راگرتنی پهستانی چلو له سنووری
 سروشتی ، نه وهش حب و مرهم (مه لحه م) (۱) و
 دلپ و له ریگی دهرزی لیدانه وه ده گرتنوه که ده بن
 بهوی کهم کردنه وهی پاله په ستوی ناو چاوه وه کو
 مانیفول **manifol** .

۲ - چاره کردن به نه شتر گهری : که به معوی
 نه شتر کاری جیا جیا ده کړیت که ده کړی به هیه وه
 پاله په ستوی ناو چاوه کهم بکرتنوه مو گهن ریگی
 نه شتر گهری هیه که به خسی خوی بس
 نه شتر گره کان هیه که لم بواره ی هه نو که ماندا
 پیوست به درتزه پیدانی ناکات - به لام ده توانرئ
 ده ستیشانی نه وه بکرتی که چند نه شتر کاری به ک
 هیه که په نیان ده برتنه به کاتیک که چاره سهر کردنی
 پزیشکی سهری نه گرت ، هر وه ها باری له نه کاوه هیه
 پیوست به نه شتر گهری خیرا هیه دهوی زال بوون
 به سهر راگرتنی پاله په ستوی ناو چاوه کرداره که
 به خیرایی ده کړی به تایه تی نه م له دوخه به به له کان
 ده کړی وه کو چون سووتانه وهی په له ریخوله (الزانده
 اللودیه) پیوستی به ده ست تیو مردانی نه شتره ی
 خیرا هیه به به به ستی رزگار کردنی زیانی نه خوش .
 پهستانی سروشتی چاوه یس له نیوان
 (۱۵-۲۵ ملم) ی جیوه ، ووشه ی ناوی ره شیش که
 به کارده هینرئ ناو لیتانسی هه له به چونکه ، نه و شله به ی
 له ناو چاوه هیه به پرتنکه ، نه م ناوانهش له ناوی
 گریگی **Buphthalmos** - هوه هاتوه که به باری
 مندلانی نه وتو ده گوتړی که کاتیک ده بن تووشی
 به زبون وهی پهستانی ناوه وهی چاوه ده بن ، جا بویه
 چاوه ، بهوی چونه زووری ناوه وه بوناو کورینه
Cornea ی چاوه رنگی ده گوتړی بوشینگی تاریک
 که به م هوش کوریه که چیر روون نایتستو
 ریگی رویشینی روونکی نادا .
 نه م به زبون وهی پهستانی چاوهش ده بیتنه
 هوی خراب بوونی چاوه له ناوه وه به تایه تی توومو
 ده ماری بین و همدی جاریش نه گمر چارنه کسرتی
 ده بیتنه هوی کویری به کی ته واو .

چاره کانی :
 ۱ - جوری زگمائی **Congenital Glaucoma**
 باخود **Buphthalmos** نه ممش که مو کوری به کی

زۆربوونی پهستانی چاوه «ناوی پوشتی»
(Glaucoma)
هوی کانی و چاره کورت

رگمانی به دهبیتته هۆی داخستنی نهو کونانهی که هگن بهو جۆگه لانهی ناوی زیادی ناو چاوا لسه ریگایانموه دهردهچی .

گرنگترین نیشانهکانی نهو جۆرهش نهوه به کسه دایک تیپینی نهوه دهکات که منال لسه رۆشنایی ناسایی دا توانایی کردنموهی چاوی نی به ، همروهها کۆرینه تهماوی دهبیت ، له دۆخه لی پیر کردوه کان چاو گهوره تر دهبن به تایبتهی کۆرینه که بهم باره دهگرتی Mega Cornea واته کۆرینهی مهن ، نهو جۆرهش چارهی به نهشتهر دهکرتی ، نهنجامی کرداره کمش بهنده لهسه کاتی جی بهجی کردنی ، نهگه زوو کرا بهر لهوهی بی بههۆی بهرزبوونهوهی پهستانی چاوو له دواپی دا خراب کردنی ناوهوهی چاو نهنجامه که نهخۆشی به .

کهم توانیستی لهبینین و بهرز بوونهوهی تریسهی خوین بهرو رهنکه پهستانی له ناو چاودا له ۱۰۰ ملم جیوه زیاد بکات . نهو جۆرهش لهچاوی بچکولانهی نهو کۆدا پهیدا دهبیت که تهووشی نووربینی بووه Hypermetropia همروهها خه لکی بهدمار (عصبی) زیاتر تووشی دهبن لههی تر همروههاش ئافرهت نۆرت تر تووش دهبن بههۆی (انفعال) یانهوه . نهو جۆرهش چارهی به کرداری نهشتهری خیرا هه به پاش راست کردنموهی پهستانی خوین بههۆی چاره کردن چونکه وازلین هینانی و پشت گوئی خستنی کرداره که لهوانه به بی بههۆی گویری یهواو .

(ب) جۆری سادهی درێژخایه:

Chronic Simple Glaucoma

نهمش بهشتیه بهکی ناسایی له بهسالاجوواندا رووده دات که له (۵۰) سالی تیپه یون نهو جۆرهش رهنکه جگه له سهرنیشه بهکی سووکه لهو کورت بینی بهکی له سهرهخۆ (که کهسه که واهست دهکانه مانه هیریرین) چیتری لی ودهر ناکه وی . چارهی نهو جۆرهش به بهکارهینانی دهرمانه دهبن چ دلوپ لهریگای چاوهوه ، چ لهریگای دهموه ، پهناش نابریته بهر کرداری نهشتهری تاکوده رمانکاری بهکی نهگه وی لهچاره کردن .

سهرچاوهی سوود لێ وهه رگراو : -

DAVIDSON,S PRINCIPLES AND PRACTICE OF MEDICINE , CHURCHILL LIVINGSTONE EDINBURGH LONDON AND NEWYORK 1977 TWELFTH EDITION

چاپی دوازدهمین ۱۹۷۷

(۱) مەرجه (ههتوان) یه بی به دهووتری .

(*) گۆماری (بانگه واز) محله (الرحوه)

۲ - بهرزبوونهوهی پهستانی چاوی ناسرهکی
Secondary Glaucoma :
 نهو جۆرهش له نهنجامی یه کیک لهماکهکانی هه ندی نهخۆشی چاوهوه رووده دات وهک هه ندی ههوی کۆرینه که دهبیتته هۆی کون کردنی کۆرینه .
Corneal ulcers and Fistula
 همروهها وهک سووتانهوهی کۆرینه Iritis
 و خوین بهربوونی ناوهوهی چاو چارهی نهو بارهش بهچارهی هۆیه که دهبن بهکم ، وه دواپی چاک بوونهوهی چاوی کرداریکی نهشتهری دهکرتی نهگه رگراو بهستهوی ناو چاو هه بهرز ما بهوه .

۳ - جۆری هۆ نغزاتراو : نهمش دوو جۆره :
 (A) **Congestive Glaucoma** :
 نهو چهشتهی که سووربوونهوهی چاوی له گه لدا به

که ئاوسانی پیلوهکانی له گه لدا به ، له گه ل سهر به شه بهکی زۆر به تایبتهی له ناوچهی سهروهوهی گوئی - همروهها بی توانایی کردنموهی چاو بههۆی توندی نیشه کهوه که له کردنه وه بهوه په بیداده بیت ، هه رواش

نژاد مصطفی محمود للمادی کردوه
 پۆلی سهی به می کۆلیچی پزیشکی
 زانکۆی به عدا